

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Solida, Verboqve Dei Et Libro Concordiae Christianæ
congrua Decisio, Qvatvor Illorvm Inter Aliqvos Theologos
Augustanæ Confessionis, Nuperrime Controversorum
Capitum Principaliorum, de verâ ...**

Johann Georg <I., Sachsen, Kurfürst>

Lipsiæ?, [ca. 1624]

Sequitur Tertium. De Domini, Jesu Christi Secundum Carnem Incessante
Domino, Et Regimine Super omnes creaturas, in ipso statu humiliationis,
quin & in media morte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32961

SEQUITUR TERTIUM.

DE DOMINI, JESU
CHRISTI SECUNDUM CARNEM
INCESSANTE DOMINIO, ET REGIMINE SUPER
omnes creaturas, in ipso statu humiliatio-
nis, quin & in media
morte.

I.

STATVS CONTRO-
VERSIAE.

Estatur experientia, cum in fidei articulis à via recta non nihil, quoad unicum saltem caput exorbitamus & discedimus, mox alia inde puncta controversa sequi. Quod ipsum in hac quoque differentia apparet. Disceptarunt enim aliqui Augustanæ Confessioni addicti Theologi, inter alia, de hoc quoque themate: *An commodè de CHRISTO JESU dici possit, quòd secundum carnem, in ipso statu humiliationis, quin & in ipsa Morte, SEMPER ET INCESSANTER cælum ac terram, ut Rex, gubernarit, & potenter quidem, occultè tamen, dominatus sit.* Ubi quidam in Affirmativam, quidam in Negativam sententiam descenderunt, aliquot hac de re utrinque editis scriptis, & cumulatis quæstionibus controversis.

DECI.

II.
DECISIO HUIUS CONTRO-
VERSIAE.

PLURIMUM autem refert scire, cui parti, sine viola-
tione fidei Christianæ, ad stipulari debeamus. Mani-
festum enim est, cum docetur, Christum hominem,
vel secundum humanitatem suam, à primo conce-
ptionis momento, etiam in statu humiliationis, imo
in mediâ morte semper & incessanter cœlum & terram, omnesque
creaturas, ut Regem gubernasse, & potenter quidem, occulte ta-
men dominatum esse; ἐξ ἀνάγκης sequi, & simul necessario asseri;
quod assumptio humanitatis in personam Filii Dei, sit, propriissimo
loquendi modo, ipsa consummata Exaltatio Christi secundum
carnem, & quidem ea ipsa ὑπερβύλας, de qua B. Paulus loquitur
Philip. 2. Sequitur & hoc, Christum à primo conceptionis momen-
to in cœlum ascendisse, & ilicò ad dexteram Patris sui cœlestis se-
disse.

Affirmandum & hoc est necessariò, non usurpasse Christum
majestatem suam secundum carnem, in statu humiliationis, quan-
do, & quomodo voluerit: Sed semper & incessanter, aliquando ta-
men apertè, aliquando occultè.

Præterea dicendum foret, quòd Christus usu acceptæ maje-
statis, in statu Exinanitionis se non abdicarit. Facile in super quis eò
delaberetur, ut assereret, Christi carnem DEO esse æqualem, & u-
num cum DEO, & quæ similia sunt alia. Cum verò effata hæc sa-
niori doctrinæ, & Libro Christianæ Concordiæ Symbolico mini-
mè congruant: Nos omnino decet, novas opiniones fugere: &
juxta ductum verbi divini, nostrorumque Symbolorum, de con-
troverfia mota differere & docere: Nimirum quod CHRIS-
TUS secundum carnem in statu exinanitionis gratiose quidem
affuerit credentibus, quorum caput, & mediator, & rex secundum
utramque naturam erat: verùm juxta eandem humanitatem
tùm temporis totum hoc universum incessanter non gubernarit: ne-
cess.

in
jen
etc.

De
fre
dit
e

the

A

S

n

a

Be vern
Litter
Jesu

ia

en

u

nec omnia idiomata divina ἐν ἑαυτῷ semper, ac incessanter usurparit: Sed quòd divina natura in carne humana, & per eam, quando, ubi, & quomodo voluerit in operibus particularibus, utpote in miraculis, & similibus, operata sit & refulserit, in medio statu humiliationis. Hæc sententia orthodoxa est, & Scripturæ Sacræ undique consona.

Ut verò fundamentum veritatis tanto evidentius appareat, sciendum est: Primò, non negari, quod caro Christi in unione personali, & per eam acceperit potestatem & potentiam omnipræsenter dominandi in cælo & in terra: alias enim tota plenitudo Deitatis corporaliter non in Christo habitasset, Coloss. 2. vers. 9. Et quomodo constaret, quòd Christus gloriam suam in statu etiam humiliationis manifestaverit? Joh. 2. v. ult.

Nec negatur secundò, CHRISTUM acceptam divinam majestatem, potentiam, gloriam, & virtutem toto vitæ suæ in terris peractæ tempore revera & realiter retinuisse. Mansit enim in ipsa etiam exinanitione Deus & homo in unitate personæ: salva quoque unio illa profundissima carnis & personæ Filii Dei perstitit. In cujus rei testimonium Christus quoque in carne & per carnem nonnunquam divina & supernaturalia edidit ac perfecit opera: cæcis visum, surdis auditum, mutis loquelam, leprosis munditiam, mortuis vitam restituendo, Matth. 11. vers. 5. Luc. 7. v. 22. In die quoque Palmarum, Jerosolymam ingrediens, stupendum adhuc miraculum edidit, mensas Nummulariorum & vendentium evertens, omnesque vendentes & ementes in templo, ejiciens, Matth. 21. vers. 12. Luc. 19. v. 45. Quod miraculum non immeritò B. Hieronymus inter maxima & præcipua recenset.

De hoc autem potissima nunc est controversia, An caro Christi, non obstante statu Exinanitionis, omnipræsenter, non minus, quam Filius Dei secundum divinam suam naturam, cælum & terram potenter & omnipræsenter gubernarit, adeoque semper & incessanter omnem suam acceptam majestatem divinam plenariè usurparit? Affirmare hoc, toti Scripturæ Sacræ adversum foret, literæque perspicuæ, & τῷ ἰντῷ Libri Concordiæ repugnaret.

In Novo namque Testamento legimus, quòd Christus se exinaniverit, vel evacuarit: ἐκένωσεν, Philip. 2. vers. 7. quod secundum naturam

naturam humanam solam factum, intelligi debet: divina enim nec exaltari, nec humiliari potest: Cùm DEUS omni ex parte in essentia sua sit immutabilis, Malach. 3. vers. 6. *κένωσις* itaque necessario secundum solam naturam humanam Christo tribui debet: quòd se voluntariè exinaniverit, & à plenario usu majestatis ac gloriæ divinæ abstinuerit; salvo usu particulari, quò infinitam suam potentiam, & virtutem etiam secundum carnem, in statu humiliationis pro lubitu exeruit, ut constaret, totam plenitudinem Deitatis in ipso habitare. Quoad plenarium verò usum dominii & regiminis, exinanivit se Christus usque ad consummationem status humiliationis. Quo finito demum, mediante Ascensione, & ad dexteram Sessione ad plenarium usum majestatis divinæ pervenit: qua de re pulcherrima sunt verba beati Apostoli, Ephes. 1. vers. 21. sic scribentis: *DEUS suscitavit Christum ex mortuis, & sedere fecit eum ad dexteram suam in cælestibus: supra omnem Principatum, ac potestatem, & virtutem, & dominium, & omne nomen, quod nominatur non solum in seculo hoc, verum etiam in futuro: Et omnia subjecit sub pedibus ejus: & dedit eum caput super omnia ipsi Ecclesie, quæ est corpus illius, complementum ejus, qui omnia in omnibus adimplet.* Nemo utique negaverit, de plenario usu divinæ potentia, gloriæ, virtutis, & majestatis Christi secundum carnem ab Apostolo differi: Universi enim nostri Doctores Evangelici testimonium illud adhibent, ad solidam refutationem Calvinistarum: Et quidem non immeritò. Dicit autem beatus Paulus, quòd Christus ad plenum hoc dominium pervenerit, cùm resuscitaret ipsum ex mortuis DEUS, & ad dexteram suam collocaret, Ubi profectò alia sessio non innuitur, quàm illa, de qua beatus Marcus scribit: *Et Dominus quidem IESVS postquam locutus est Eì, assumptus est in cælum, & sedet à dexteris DEI.* Marc. 16. vers. 19. Perspicuè ostendens, Christum non in primo conceptionis momento, sed in Ascensione demum ad dexteram DEI exaltatum esse: id quod series etiam Articulorum in Symbolo Apostolico reliquæque Nostri Symbolis luculenter testatur.

Quid quòd inevitabiliter conceptio & sessio ad dexteram DEI invicem confunderentur, ordo quoque in Symbolo Apostolico penitus interverteretur, & ima summis miscerètur, si à conceptionis puncto Christus ad dexteram DEI sedisse diceretur? Cum

E

igitur

in
jen
etc.De
fre
dit
er
the

A

S

N

a

Be vern

Gutter

Z. su

iã

11

11

igitur B. Apostolus perspicuè affirmet, quòd Christus per sessionem ad dexteram DEI, post Resurrectionem suam, plenarium dominium super omnes Creaturas demùm consecutus sit, hoc est, tum demum ad plenariam usurpationem suæ inhabitantis plenitudinis divinitatis pervenerit: Hinc irrefutabiliter sequitur, Christum plenaria usurpatione ante resurrectionem caruisse: & quidem ex solo hoc capite, quòd spontè se abdicavit & ad tempus exinanivit.

In hac ipsa epistola cap. 4. vers. 10. aliud itidem firmissimum & validissimum extat fundamentum, ex quo patescit, quòd Christus Jesus secundum carnem, in statu Exinanitionis plenarium & Universale dominium in cælo & in terra minimè exeruerit, sed potius illo, propter κένωσιν, abstinuerit. Sic enim ibidem Apostolus inquit: *Ascendit ὑπερῶν πάντων τῶν οὐρανῶν, ut omnia impleret.* Sequitur ergo, quod ante illam ascensionem juxta carnem non omnia impleverit: alioquin impletio omnium, ut immediatus fructus Ascensionis allegari non posset. Cumque utraque ex parte confessum sit hoc, per verba, *ut omnia impleret*, nihil aliud, quam universale dominium maiestaticum omnipræsents Christi, indicari: illud vero: juxta Apostoli pronunciatum, demum Ascensionem Dominicam insequutum sit: Nemo non inter Christianos omnes videt, Christum in statu Exinanitionis non omnia implevisse, sed impletionem illam universalem omisisse.

Accedit hūc pathetica illa Christi ad Patrem suum cœlestem facta oratio, quæ sic sonat: *Clarifica me Pater, apud Te ipsum illa claritate, quam habui apud Te antequam Mundus fieret*, Johan. 17. vers. 5. Jam dum orat Christus clarificari in tempore, claritate divina: utique secundum humanam, & non divinam naturam, petitio illa intelligenda erit: Christus enim, ut DEUS in tempore nihil accepit: Neque claritatem suam, ut DEUS unquam deposuit, aut amisit. Rogat verò Christus, ut clarificetur claritate divina, & infinita, quam ab æterno habuerit, & quidem non apparenter coram hominibus, sed ἀληθῶς, & apud ipsummet Patrem cœlestem: *Clarifica me apud Te ipsum*, inquit Dominus. Si ergò claritatem hanc petiit, utique cum peteret, nondum habuit: cum tamen πάντῳ πλήρωμα τῆς θεότητος in ipso corporaliter habitaret. Non ergo ipsam claritatem, vel maiestatem, sed ejusdem tantum usurpationem plenariam

riam

riam rogasse ipsum sequitur. Apodicticè enim concluditur: Qui non tantum totam plenitudinem Deitatis corporaliter in se habitantem habet, & possidet, sed & eandem plenariè, ac incessanter usurpat, ita ut omnia operetur, & regnet, sicut ipse DEUS: Ei nihil prorsus deest; nec opus ille habet amplius clarificari, aut ulteriorem clarificationem petere à Deo: Atqui CHRISTUS secundum carnem, non tantum omnem majestatem, & potentiam divinam verè habuit, (quod minimè negatur,) sed & quorundam opinione, eandem plenariè usurpavit.

Ergo ulteriore clarificatione opus ipsi non fuit: adeoque nec petitio pro clarificatione quicquam profuit. Dicat enim qui potest, quis sensus petitionis hujus fuerit? & an non, si militet prædicta quorundam opinio, votum Christi *γλαίωμα* potius, quam seria oratio videatur? Quandoquidem verò *ἐμπαρωτίτως* rogavit Christus, ut clarificetur, & quidem apud ipsum Patrem: utique necessariò sequitur, Ipsum tunc temporis nondum plenariè in cælo & in terra secundum carnem dominatum esse. Nec valet hic effugium, quasi universalis sui Regiminis manifestationem majesticam coram mundo Christus tantum flagitarit. Expressè enim dixit Dominus: *Clarifica me apud TE IPSUM*. Nec probatum, vel evictum adhuc est, quod Christus secundum carnem omnipræsens cælum & terram, in ipso etiam statu exinanitionis, gubernarit, sed occulto modo.

Immo propter profundissimam *κένωσιν* Domini secundum carnem, dominium illud prorsus subsistere nequit, uti infra in diexodo capituli quarti fusiùs audiemus. Obsecro enim, quomodo hæc inter se conveniunt: Conquestus est Dominus lamentabiliter secundum carnem, quod à DEO *derelictus*, & quod *infra Angelos diminutus sit*, Psal. 22. vers. 1. Psal. 8. vers. 5. Hebr. 2. vers. 9. Et hic ipse tamen Christus eo ipso, cum ita quiritaretur, tempore, super omnes Angelos ac Principatus dominatus fuit. Hac ratione tota CHRISTI passio nuda fieret simulatio: quasi apparenter tantum coram hominibus in forma servi Christus secundum carnem se exhibuisset; occultè autè & coram oculis Dei juxta hanc ipsam carnem Dominus dominans super omnes creaturas fuisset. Prohibeat Altissimus eiusmodi simulationem: sic enim facilè sequeretur,

queretur, pretiosè quidem Nos esse redemptos, sed tantùm coram hominibus: Non autem caro constitisse precio, & durissimo labore, redemptionem nostram coram Deo nostro.

Ea propter Liber Christianæ Concordiæ à multis præclarissimis & profundis Theologis, prævia accuratissima deliberatione, conscriptus, & probè trutinatus, rotundè, clarè & perspicuè, ex verbo Dei docuit, quod Christus in statu ταπεινότητος secundum carnem, non semper plenariè, sed tantùm quando, quomodo, & ubi ipsi visum fuit, maiestatem suam divinam usurparit. Verba Libri Concordiæ in Epitom. pag. 579. sic sonant: *Eam maiestatem, ratione unionis personalis, semper Christus habuit, sed IN STATU SVÆ HUMILIATIONIS sese exinanivit: qua de causa, revera, atate, & gratiâ apud DEVM atque homines PROFECIT. Quare MAIESTATEM ILLAM, NON SEMPER, SED QVOTIES IPSI VISVM FVIT, EXERVIT: donec formam servi, non autem naturam humanam, post resurrectionem plenè & prorsus deponeret, & divinam Maiestatem PLENE VSVPARET, manifestaret, atque monstraret, & hoc modo in gloriam suam ingrederetur: Itaque IAM non tantùm ut DEVS, verùm etiam ut HOMO, omnia novit, omnia potest, omnibus creaturis præsens est, & omnia, qua in cœlis, in terris, & sub terrâ sunt, sub pedibus suis & in manu sua habet. Hec ita se habere, CHRISTVS ipse testatur, inquiens: mihi data est omnis potestas in cœlo & in terra. Et Paulus ait: Ascendit super omnes cœlos, ut omnia impleat. Hanc suam potestatem ubique præsens exercere potest: neque quicquam illi aus impossibile est, aut ignotum.*

Hic expresse audimus, 1. quòd CHRISTUS in statu humiliationis, quoad maiestatem omnipotentis se evacuarit: 2. quòd eandem non semper usurparit, & exeruerit: 3. quòd demum post formam servi depositam, & finito statu humiliationis, non tantùm ad plenam manifestationem, & demonstrationem, sed & ad plenarium usum euectus sit. 4. quòd IAM UT HOMO omnia sciat, omnia nōrit, omnia possit: omnibusque creaturis præsens sit. 5. quòd omnia in cœlo, & in terrâ sub pedibus suis, & in manu sua habeat.

Similia leguntur in Repetit. Articul. Concord. pag. 731. hisce verbis memorabilissimis: *Ex hac unione & naturarum communione humana*

Humana natura habet illam exaltationem, post resurrectionem à mortuis, super omnes creaturas in caelo & in terra; quae (sc. exaltatio) revera nihil aliud est, quam quod Christus formam servi prorsus deposuit; Interim tamen humanam naturam non deposuit; sed eam in omnem aeternitatem retinet; adeptus autem secundum humanam naturam **PLENAM POSSESSIONEM & DIVINAE MAIESTATIS VSVRPATIONEM**. Eam verò Majestatem statim in sua conceptione, etiam in utero matris habuit, sed ut Apostolus loquitur, seipsum exinanivit; eamq̄, ut D. Lutherus docet, in statu sua humiliationis secretò habuit, neq̄ eam semper, sed **QUOTIES IPSI VISUM FUIT, VSVRPAVIT**. Iam verò, postquam non communi ratione, ut Alius Quispiam Sanctus, in caelos ascendit, sed ut Apostolus testatur, super omnes caelos ascendit, & reverà omnia implet, & ubiq̄ non tantum ut Deus, verum etiam ut **HOMO**, praesens dominatur & regnat, à mari usq̄ ad mare; quemadmodum olim Propheta de Ipso sunt vaticinati, & Apostolus testatur, quòd Ipsi Christus cooperatus sit, & sermonem ipsorum sequentibus signis confirmaverit.

Talia etiam in folio 741. quoque leguntur: Sentimus itaq̄ & docemus cum veteri orthodoxa Ecclesia, quemadmodum illa hanc doctrinam ex Scriptura Sacra declaravit: quòd humana in Christo natura majestatem illam acceperit, secundum rationem Unionis hypostaticae. Id sic accipi volumus: Cum tota divinitatis plenitudo in Christo habitet, non tantum ea ratione, qua in sanctis hominibus, & Angelis, sed **CORPORALITER**, hoc est, **IN PROPRIO SVO CORPORE**, sentimus, quòd Ea, omni sua majestate, virtute, gloria, operatione, in assumpta humana natura, **LIBERRIME**, (quando, & quomodo Christo visum fuerit) luceat, & in ea, cum ea & per eam, divinam suam virtutem, majestatem, & efficaciam exerceat atq̄ **OPERTUR**. Et post pauca: **AT NVNC**, post depositam servi formam, majestas Christi plenè & **EFFICACISSIME**, atq̄ manifestè, coram omnibus Sanctis in caelo & in terris sese exerit. Et nos in altera illa beatissima vita hanc Ipsius gloriam facie ad faciem videbimus, ut Iohannes testatur, cap. 17.

Hucusque Liber Concordiae: Ubi notandum, quòd verba **LUCERE, MANIFESTARE, EXERERE**, minimè eò tendat, quasi Dominus post depositam servi formam tantum majestatem suam manifestarit, quam antea occultè usurparit; sed utrumque conjungitur, nimirum quòd Christus forma servi deposita divinam

E s suam

suam potentiam, gloriam & virtutem plenariè, efficaciter, & manifestè exercuerit & exeruerit. Fas proinde non est, verba Libri Concordiæ plana & perspicua in sensum alienum detorquere, quasi Liber hic Symbolicus doctrinæ isti faveret, quòd Christus in statu humiliatiōis, etiam secundum carnem, suam maiestatem divinam plenariè & incessanter, sed occultè usurpârît: cùm tamen sententia ista, nec in Libro Concordiæ, nec aliis scriptis nostris Symbolicis, immò nec in ipso Dei verbo reperiatur. Ita potius Nostri semper crediderunt, Christum Iesum, quoad carnem suam sanctissimam, à primo conceptionis puncto potuisse quidem maiestatem suam & gloriam, plenariè & universali Regimine cœli & terræ, usurpare; Non fecisse autem Ipsum hoc, sed à plenario usu abstinuisse, & nonnunquam, quando & quomodo visum fuit, eandem maiestatem divinam in carne exercuisse: In hac confessione propter adducta fundamenta insignia etiamnum planè acquiescimus.

Nec tantillum movent Nos speciosæ obiectiuacula, quibus obtineri posse putatur, quòd Christus, quâ homo, in ipso etiam statu humiliatiōis, SEMPER, sed occultè, cœlum & terram gubernârît: suamque inhabitantem plenitudinem DEITATIS plenariè usurpârît. Nimirum, quia Dominus salvâ κενάσι Ecclesiâ suam rexit, & nihilominus reverà se exinaniverit: pari ergò ratione universalem illam & occultam gubernationem stare posse, ut ut se Christus exinaniverit. Ad quam obiectiōnem responderetur, quod Ecclesia, Christi tempore, grex admodum pusillus fuerit; teste Domino ipso, Luc. 12. vers. 32. Et sicut in statu Exinanitiōis Dominus aliàs pro liberrimo suo beneplacito particularitè inhabitantem suam plenitudinem divinitatis, etiam respectu carnis, usurpavit; Ita in singulari illo ac speciali Ecclesiæ suæ regimine, idem facilimo negotio præstare potuisse: cum ita Illi, tanquam Αρχιεπισκέπι, placuerit; Secus autem res se habet, quoad universale dominium, & plenariam usurpationem maiestatis divinæ, quam suspendere libuit: cùm plenaria & incessans usurpatio divinæ maiestatis, & profundissima κένωσις, vel evacuatio, simul stare non queât.

Quia igitur Scriptura Sacra nihil planè dicit, quòd Dominus vel occultè, vel apertè, infinitam suam gloriam & gubernationem,

tionem, secundum carnem, in statu Exinanitionis, usurparit: merito & nos abstinemus tale quid profari & propugnare. Notum enim est mandatum expressum, ut *eloquia Dei tantum loquamur*, 1. Petr. 4. vers. 11. & *ut ad legem ac testimonium, sub pœna privationis auræ, respiciamus*, Esa. 8. vers. 20. Si igitur visum, vel lubitum fuisset Domino, secundum utramque naturam, statim plenariè suam majestatem exercere, haud dubiè Scriptura Sacra certò rem tam arduam & prædixisset & notasset: Exinanitionis quoque & evacuationis statum silentio prorsus involvisset. Iam verò hoc factum non est, sed Spiritus Sanctus perspicuè indicavit, Christum ad tempus usu potentia & Majestatis se abdicaturum & plenariam usurpationem suspensurum, ita quidem, ut calamitosissimus Enosch, & *ταλαίπωρος* homo futurus, nostrique causa, famem, sitim, nuditatem, opprobrium, dolores, angustias, & ipsam denique mortem perpassurus sit.

Et licet quis regerat, facta esse hæc omnia tantùm respectu officij sacerdotalis, non Regij, nec Christum ut Regem se aliter exinanivisse, quàm reflexè, permittendo passionem & mortem carnis, reliquas autem creaturas omnes realiter gubernasse; sed occultata hac universali sua gubernatione: nova tamen & antè annos 10. 20. 30. nedum plures in Ecclesia Dei planè inaudita est hæc distinctio: Nemo enim antehac unquam dixit, Christum, ut Sacerdotem tantùm, non ut Regem, se humiliasse & exinanivisse. *καιολογίας* verò & *καινοδοξίας* valdè suspectæ & periculosa sunt in Religione: Insuper mirè sonat, Christum quoad Sacerdotale duntaxat, non autem Regium officium se humiliasse: Cum humiliatio & exaltatio, nec Sacerdotale, nec regium propriè concernant officium; actus quoque officiales non sint: alioquin cum Christus juxta utramque naturam officium suum Sacerdotale peregerit, necessariò sequeretur, & humiliationem & exaltationem secundum utramque naturam itidem factam esse: quod erroneum planè & falsissimum foret. Ita proinde *ταπεινωσις* & *ὑπερύψωσις* comparata sunt, ut ad vicissitudinem conditionis in humana Christi natura pertineant. Ille cum in statu humiliationis famem & sitim, cum dolores & mortem sustinuit, non tunc Sacerdotem, vel Regem, aut Prophetam egit; sed hominẽ calamitosissimum, & qui

nostri

in
jen
elcDe
fre
rit
er
the

A

S
na
Be bern
Ditter
Jesu

iã

en

m

40 De Dominio Christi Hominis

nostri causa homo factus fuit, sequē ejusmodi passionibus humanam
voluntarie subjecit. Pro peccatis autem hominum pœnas luere,
pro hominibus satisfacere, & apud Deum intercedere, homines
Deo reconciliare, eosque ad versus mortem, peccatum, Diabolum
& Infernum defendere: Hæc, hæc opera ad officium Christi secun-
dum utramque naturam propriè spectant. Cum econtrà humi-
liatio solius naturæ humanæ respectu Christo competat. Secun-
dum divinam enim naturam tam se non exinanivit, quàm juxta
illam non exaltatus est; Nec divinitatem Christi contra Ar-
rianos tueri ac asserere possemus, si Christi exinanitionem &
exaltationem, secundum utramque naturam esse factam, statuere-
mus.

Quemadmodum igitur hoc argumento non demonstratur,
quòd Christus in statu Exinanitionis, juxta carnem plenariè, ut
Rex, in cœlo ac in terrâ dominatus sit: Ita nec hoc prætextu
evincetur, quòd humanitas à primo conceptionis momento in
cœlos ascenderit & ad dexteram Dei collocata sit; Neque enim
sic vel Sacræ Literæ, vel Symbola nostra Evangelica loquuntur: sed
sublimatio vel evectio carnis Christi in unitatem personæ Filij Dei,
quæ facta est virtute Altissimi, & obumbratione Spiritus Sancti in
conceptione; Et exaltatio ad dexteram Dei & universalem &
plenariam usurpationem infinitæ Majestatis divinæ, duo sunt actus
distinctissimi; qui diverso tempore, & diverso planè modo conti-
gerunt: Intervenit enim status humiliationis vel exinanitionis,
quo finito Christus demum ad plenariam *χρῆσιν* exaltatus fuit: non
secundum divinam naturam, (utpotè quæ in tempore exaltari ne-
quit) sed secundum humanam. Ut Deum enim non diffitemur
ipsum etiam in humiliationis statu cœlum & terram, cum Patre, &
Spiritu Sancto, incessanter rexisse & gubernâsse.

Et licet porrò hoc urgeatur, quòd cum Christi caro unita
fuerit, & manserit *τῆ λέγει* in ipsa etiam profundissimâ humiliatio-
ne; Filius quoque Dei divina sua idiomata verè & realiter assumta
carni communicârit; & hæc idiomata sic comparata sint, ut non
possint non semper operari: Idcirco inevitabiliter sequi, quòd Chri-
stus secundum carnem, plenariam usurpationem divinorum illo-
rum communicatorum & efficaciter operantium idiomatum non
retrahere,

retrahere, vel suspendere potuerit: Haud tamen licet in ejusmodi divinis mysteriis tales consequentias necere, vel plus inferre, quàm in Verbo Dei præscriptum est: Immo præstat Deo dare gloriam, & firmissima fide credere, quòd & Incarnationem Filij sui perficere, seque cum omnibus idiomatibus suis assumptæ humanitati totum personaliter communicare potuerit, & propter statum Exinanitionis, in carne à plenario usu divinarum proprietatum abstinuerit: *apud DEVM enim non est impossibile ullum verbum*, Luc. i. vers. 37. In solius Dei arbitrio positum est, quando, & quomodo omnipotentia, bonitate & justitiâ sua operari velit: Quidni ergo efficere quoque valeat, ut & Filius ejus unigenitus in carne assumpta, omnipotentia & majestate sua operetur, quomodo & quando sapientissimo Deo commodissimum videtur.

Locum Iohann. 5. vers. 17. (*Pater meus operatur usq; huc, & ego operor*;) quod attinet, qui adhiberi solet ad probandum hoc dogma, quasi Christus Iesus secundum utramque suam naturam semper & plenariè omnia in cælo & in terra, non obstante ipsa morte, tam potenter, quàm Ipse Pater cœlestis operatus sit, sciendum, quòd Christus quidem, tùm temporis, cùm hæc verba loqueretur, ægrotum hominem curavit, adeoque reverà secundum utramque naturam divinum miraculum ediderit: Aliud autem est, quando de certis, & particularibus quibusdam operibus Christi, quæ in statu humiliationis pro liberrima sua voluntate fecit, & quando de incessante universali operatione divina secundum utramque naturam, loquimur: Illud libenter amplectimur; Hoc autem nullatenus ex verbis allegatis Domini sequitur; Ad speciale enim suum miraculum tunc digitum intendit Christus, quod & verbis illis asserere ac defendere voluit. Ubi extra omnem aleam dubitationis versatur, quòd ejusmodi miracula Christus secundum utramque naturam fecerit: minimè autem sequitur exinde, quòd Christus à primo conceptionis momento, secundum utramque naturam, non secus ac Pater cœlestis incessanter & plenariè omnia operatus sit: Sed sicuti Christus in specie de miraculo suo singulari, quod tunc ediderat, differuit: ita quoque, si maximè locus hic de continua, incessante & plenariè gube-

in
jen
elcDe
fre
dit
er
therDi
t
A.I
S.n
n.

a.

Be bern

Dutter

Jesu

iã

w

gubernatione omnium creaturarum intelligatur, manifestum tamen & in mensa Solis expositum est, quod nihilominus plenaria & universalis hæc operatio tantum juxta divinam naturam Christo in statu Exinanitionis assignari debeat. Nam secundum hanc solam cum Patre suo cœlesti Filius semper omnia potenter rexit & gubernavit. Et quidem negari non potest, quod Dominus Iesus Christus secundum eam duntaxat naturam sibi unam eandemque cum Patre operationem, tanquam propriam, attribuerit, secundum quam Patri æqualis est; sicut Iudæi ipsimet ex verbis ejus hoc arguebant, cum longè magis adversus Dominum exardescerent, qui non tantum violârit sabbatum, sed & Deum Patrem suum dixit, seq. Deo æqualem fecerit, vers. 18. Iam verò Patri æqualis, & unum cum Patre est, SOLUM, SOLUM juxta divinam, & non juxta humanam naturam: veluti vera Ecclesia Christi unanimiter ex verbo Dei hætenus docuit & credidit. Posito hoc, & concessio, (cum res aliter se non habeat,) manifestè apparet, ex hoc dicto universalem & incessantem, vel continuam gubernationem Christi Iesu secundum carnem, in statu humiliationis, immò in media morte, evinci minimè posse: verum de sua tantum testari Christum verâ divinitate, eamque hoc fundamento demonstrare, quod hætenus & omnia, & eadem planè cum Patre in universali Regimine, ac conservatione creaturarum operatus sit, ab initio seculi, quæ operatus est Pater cœlestis. Quod utique de sola natura divina accipiendum est; sicut B. Chrylostomus quoque hom. 10. in Genes. & Beatus Augustinus libro quarto de Genes. ad Literam cap. 12. itidem perspicuè indicant, in hoc dicto, propriè & primariò de continuatione, & pari operatione Filii DEI cum Patre agi. Nituntur præterea sancti Patres, inter alia, & hoc dicto, tritam illam maximam Theologicam asserentes, quod opera Trinitatis ad extra sint indivisa. Stat proinde sententia, ne verbulum quidem in dicto isto extare, quod ad probationem omnipræsantis & incessantis dominij IESU CHRISTI, secundum carnem, in statu exinanitionis, probandam, faciat. Nec potest dogma illud cum libera Christi exinanitione secundum carnem facta, simul stare, nisi statum humiliationis prorsus evertere velimus.

Quem:

Quemadmodum verò ex hoc loco Iohann. 5. vers. 17. univer-
 salis, & omnipræsens Christi hominis gubernatio, in statu Exiani-
 tionis, demonstrari nequit: Ita nec verbis Christi, Iohann. 3. vers. 13. 16.
 extantibus (Nemo ascendit in cœlum, nisi qui de cœlo descendit,
 Filius hominis, qui in cœlis est) sententia ista satis roboratur. Quod
 enim Christus secundum carnem, in statu etiam Exinanitionis,
^{ἐν ἰσότητι} Filij Dei in cœlo fuerit, illud extra omnem est apud Evan-
 gelicos Doctores controversiam. Nullus autem illorum ante-
 hac ex verbis Christi allegatis probare intendit, Christum, in statu
 humiliationis, secundum carnem, omnipræsenter in cœlo & in
 terra, super omnia dominatum esse. Jus quidem & potestatem
 habebat Christus in statu quoque Exinanitionis, sed ^{ἐκείναις} & de-
 liberatâ voluntate, plenario usu se abdicavit, usque ad tempus il-
 lud, quo visibiliter in cœlos ascenderat, & mediante hac ascensio-
 ne, ad dexteram majestatis & potentiae Dei exaltandus fuerat.
 Ubi demum plenariè *in gloriam suam intravit*: Luc. 24. vers. 26. *Ca-
 pitq; elevato*, Psalm. 110. vers. ult. *à Deo plenariè exaltatus fuit*, Philip. 2.
 vers. 9. Ut non jus tantum dominandi super omnes creaturas ha-
 beret, sed & divinam majestatem ac potentiam actualiter & plena-
 riè exerceret. Porro, Nec quisquam facilè negaverit, Christum
 Iesum, verbis illis, (Nemo ascendit in cœlum;) id præcipuè spectasse,
 Neminem inter omnes homines tale jus ad regnum cœlorum
 habere, aut viam perveniendi in cœlum sic monstrare & ostendere
 posse, quàm solum hunc **DOMINUM JESUM CHRISTUM**:
 qui ipse quoque solus ascensione sua Nobis jus regni cœlorum ac-
 quisivit, prout B. Megalander Lutherus verba hæc Christi, perspi-
 cuè interpretatur, Tom. 7. Germanico Jenens. fol. 57. fac. a. Et præ-
 terimus hac vice expositionem B. Augustini, quæ extat tractatu 27.
 in Johannem; & Ierm. 14. de verbis Apost. cap. 9, ex quâ apparet, ni-
 hil amplius ex verbis istis concludi posse, quàm quòd Filius homi-
 nis in unitate personæ, tunc, cùm Nicodemo præsens esset in terra,
 simul in cœlo quoque fuerit: quod sanè *ὁμολογούμενος μέγα & ἱερατότε-
 ροῦς*, meritò magni fieri, & in dubium vocari minimè debet.
 De eo autem jam non controvertitur; sed hoc tantum est *κρινόμενος*
 an ex verbis istis irrefragabiliter sequatur, quòd Christus secun-
 dum carnem suam in statu Exinanitionis, immò in media etiam

44 De Dominio Christi Hominis

morte, cœlum & terram cum omnibus Creaturis incessanter, omnipræfenter, & omnipotenter gubernârit? Hic in propatulo est, textui vim inferri, si verba Christi ad prædicti thematis probationem detorqueantur. B. noster Lutherus dictum quidem istud, de quo egimus, egregiè adversus Oecolampadium, Zwinglium, & alios defendit, & asserit in majore sua Confessione, Tom. 3, le- nens. fol. 480. Hoc autem duntaxat etiam urget, neque solam divinitatem in cœlo, nec solam humanitatem in terra collocandam; adeoque personam non divellendam esse: Econtra pulchrè deducit, si Beati Angeli, (certo tamen modo & respectu,) simul in cœlo & in terrâ sint, quidni Filius quoque hominis de se affirmare audeat, quod sit in cœlis. Verba B. Lutheri sic habent: Non malè, sed longè rectius, quàm à Zwinglio, de verbis Christi Iohann. 3. (Filius hominis est in cœlo,) dicitur, cum Oecolampadius fatetur, propter personam rectè asseri, Deum ex Maria natum, ad nos de super venisse; nisi quod me ad blasphemiam illam Zwinglij exegetis remittit, in qua, inter reliqua βεβού- ρυατα, & λόγια nos docet, carnem pro divinitate accipi; & ex qua Zwinglij in omnibus artibus peritia singularis innotescat; cū tamē, nimia fortassis eruditione præpeditus, cardinē rei vix extremis digitis attingat. Sed & Oecolampadius hīc impingit graviter, quod Christum, contra propriam suam & universam Scripturam assertionem, tantūm juxta deitatem in cœlo, & secundum carnem in terra collocat. Non rectè fundamenta mea expendunt, & propria sua verba homines isti non intelligunt. Si enim Christus Deus & Homo una persona est, utique humanitas quoque simul in cœlo, & in terra simul fuerit, necessum est, uti supra adversus Zwinglium demonstravi. In Deo enim & cum Deo unam esse personam, longè sublimius & majus est, quàm in cœlis esse. Nec hoc veritati congruit, quod Christus tunc temporis secundum divinitatem, in cœlo tantūm fuerit.

Vbi enim fuisse illum putabimus juxta Deitatem, cū in utero matris incarnaretur? Nonne secundum divinam quoque suam naturam tunc personaliter & substantialiter in utero fuit matris, adeoque in terris. Enim verò susè & prolixè in nupero meo libello hoc thema tractavi. Sed perfunctoriè omnia homines isti legunt; nec quid dicatur, debita diligentia, vel audiunt, vel expendunt. Proinde & similitudo Adversarij valdè claudicat, si quis de monte descendens, in valle se vestibus indueret, de eo posse dici; nemo ascendit in montem, nisi qui de eo descendit. Neque enim tali modo divinitas de cœlo descendit, sicut ille de monte.

monte: sed in caelo est, cum adhuc in valle haeret: Sicut CHRISTVS de se ait: Filius hominis qui in caelo est. Et quid opus est longiore oratione? An non enim regnum caelorum est in terra: An non Angeli simul sunt in caelo & terrâ: nonne Christiani simul sunt in regno caelorum, & in terrâ? si more Ipsorum terminum vel phrasin istam: In terris esse, mathematicè & localiter accipere velimus: Verbum certè DEI est in terrâ: Et Spiritus Sanctus in terrâ effundebatur: Christus quoque Rex est in terrâ, & regnum habiturus dicitur in terrâ, in omnes fines mundi se extendens, Psalm. 2. Ius in super & justitiam in terrâ creaturus, Jerem. 31. Vah quàm pueriliter & stolidè Sacramentarij nostri de caelo garriunt, ut Christo in caelis locum parent, non secus ac sibi nidum in arbore conficit ciconia, nec tamen ipsi sciunt, quid loquantur.

Hæc B. Lutherus. Cumque illi, qui dicto hoc, pro afferendâ causa sua, uruntur, Ipsimet fateantur, tantùm hic de præsentia Filii hominis in caelo, non autem de ejus regimine, multò minus de gubernatione universali, & incessante agi: Idcirco supercaneum fuerit diutius istis immorari. Invieta potius manet sententia ista, Scripturæ Sacræ & Confessionibus nostris Symbolicis consona, quòd Dominus noster JESUS CHRISTUS, secundum naturam humanam, infinita illa majestate, virtute & potentia divina, quam per unionem personalem in conceptione accepit, non semper, nec plenariè in statu Exinanitionis usus fuerit, sed tantùm quando & quomodo voluit: adeoque nec à primo Conceptionis momento incessanter, & plenariè cælum & terram gubernavit.

F 3 ANTI

in
 jen
 elc
 De
 fre
 rit
 e
 thet
 Di
 t
 A
 In
 n
 a
 is
 ia
 in
 m

A N T I T H E S I S.

be-

1. Erroneum e contra est, quòd caro Christi per unionem personalem adeò exaltata sit, ut nulla alia exaltatio, quam hæc sola de Christo in tota Scriptura Sacra tradatur & doceatur. Etsi enim per Unionem personalem caro assumpta valdè sublimata est: expressè tamen Scriptura Sacra testatur, quòd huic ipsi Christo IESU secundum carnem, longo post Nativitatem intervallo, alia quoque & singularis planè ὑπερέβησεν obtigerit, per quam ad plenarium usum maiestatis divinæ pervenit, uti Formula quoque Concordiæ Christianæ testatur.
2. Erroneum est, docere, quod Christus à primo conceptionis momento in cælos ascenderit: factum enim hoc demum est quadragesima die post resurrectionem eius, Act. 1. vers. 9.
3. Erroneum est, quòd Christus à primo conceptionis momento ad dexteram Dei sederit: neque enim Scriptura Sacra sic loqui consuevit: sicut & Libri nostri Symbolici eiusmodi phrasès non usurpant: Sed sessio CHRISTI, vel exaltatio eiusdem ad dexteram DEI, visibilem Ascensionem demum sequitur, uti totius Scripturæ textus planè & perspicuè testatur.
4. Erroneum est, dicere, Christum in statu Exinanitionis, etiam juxta carnem, tam potenter omnibus creaturis dominatum, quam nunc ad dexteram DEI: & in eo solùm differentiam esse, quòd CHRISTUS in statu Exinanitionis occultè & latenter

tenter regnavit, nunc autem manifestè dominetur: Sacra enim Scriptura nec de occulta, nec de manifesta incessante gubernatione CHRISTI secundum humanitatem in statu Exinanitionis quicquam habet: uti infra in diexodo capitis quarti fufius ostendetur.

5. Erroneum est, si negatur, CHRISTUM in statu Exinanitionis, juxta carnem, se, quoad plenarium usum infinitæ suæ majestatis, vel personaliter inhabitantis totius plenitudinis Deitatis exinanivisse. Hoc enim Apostolus perspicuè totidemque verbis asserit, Philip. 2. v. 7. Exinaniavit seipsum, forma servi assumpta.
6. Erroneum est, cum humanitas CHRISTI, etiam secundum idiomata naturæ divinæ DEO æqualis, & unum cum DEO statuitur: Etsi enim eam *ὁὐδ' ἴσον* DEO esse, adeoque *ἐν ὑποστάσει τῷ Λόγῳ* ad consortium Sacrosanctæ Trinitatis pertinere conceditur: non tamen inde sequitur, quòd DEO sit æqualis, vel unum cum Deo facta sit: quemadmodum & Scriptura Sacra ab ejusmodi phrasibus abstinet: Liberque Concordiæ in articulo de Persona Christi, antithesi 9. expresse eas rejicit. Secundum divinam naturam, & quidem solam, Christus Patri suo cœlesti æqualis, & unum cum Patre est: Secundum humanam autem naturam, minor Patre, & Pater major est: uti Servator ipsemet innuit, Johann. 14. v. 28. Et Symbolum Athanasianum expresse consentit.

Atque

Atque hæc etiam de tertio capite primariò dicta sufficiant. Plurimum sanè refert, genuinum ejusdem intellectum habere. Tam clarè autem, perspicuè, & ad oculum quasi, tum in Scriptura Sacra, tum in libris Symbolicis nostris caput hoc enucleatur & tractatur, ut supervacaneum sit planè, scrupulosius hic rimari: Utilissimum potius, & tutissimum, in ordine, quem Scriptura Sacra innuit, unicè acquiescere, & firmissima fide tenere, quòd CHRISTUS jam secundum utramque naturam in cœlo & in terra, omnipræsenter dominetur & imperet. Quemadmodum hoc ipsum in statu Exinani-
tionis etiam facere valuisset, si voluisset, & non potius voluntariè regimine planario
se abdicasset.

CAPUT